

התורה, אלא שאמורה לבא לו על ידי מעשיו, כגון ירושת אשתו שהיא תוצאה מנישואיו, אדם "מתנה" עליה שלא ירשנה. כי היות שירושת הבעל את אשתו היא רק זכות מדרבנן, הוא יכול להסתלק ולוותר עליה קודם שזכה בירושה.⁽⁷⁾

ובדאמר רבא בענין אחר.

דאמר רבא: כל האומר "אי אפשי איני חפץ טז-ב בתקנת חכמים שעשו לטובתי", כגון זו המבוארת להלן, שומעין לו. שהואיל והתקנה נעשתה רק להנאתו, הרי הוא יכול לומר שאינו חפץ בהנאה זו, ולא חלה התקנה לגביו.

והוא הדין כאן, יכול הבעל לוותר על זכותו

שכבר זכה בנכסיה [זכות אכילת פירות] בלשון של "דין ודברים אין לי בנכסיך", אינו מועיל כלום!⁽⁵⁾

ומתצינן: אמרי רבי רבי ינאי: המדובר כאן באופן שכותב לה "דין ודברים אין לי בנכסיך" ועודה ארוסה, שאז לשון סילוק מועיל, כיון שעדיין לא זכה בנכסים עד הנישואין, ולכן הוא יכול להסתלק ולוותר על הזכיה העתידית בהם.⁽⁶⁾

ובדרב כהנא. כמו שמצינו במקום אחר, שאמר רב כהנא יסוד זה, שיכול אדם להסתלק מזכות עתידית.

דאמר רב כהנא: נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר, שאינה ירושת אבותיו שהיא מן

הוא להסתלק מדבר שלא בא לעולם. ולענין הלשון פשיטא ליה דמועיל לשון גרוע בסילוק כמו לשון טוב בהקנאה.

ובאופן אחר כתבו, שההוכחה גם לענין הלשון. מדאמר רב כהנא "נחלה הבאה לו לאדם", משמע שעדיין לא באה לו. ואי הוי מיירי בלשון טוב היה צריך להועיל גם כשכבר זכה בנחלה, אלא ודאי מיירי בלשון גרוע.

ועוד כתבו, שמדברי רבא לבד אי אפשר להוכיח שמועיל סילוק. כי לגבי מזונות פשיטא שהאשה יכולה לוותר, כי אין לה מזונות בעל כרחה, וגם אין זה סילוק גמור, כי כשהיא רוצה, חוזרת בה ושוב יש לה מזונות. וכל החידוש של רבא הוא שהיא מפקיעה מבעלה מעשה ידיה. הלכך צריך גם לדרב כהנא.

ועוד כתבו, שלכאורה בלא דברי רב כהנא היתה הגמרא יכולה להוכיח שיכול הבעל להסתלק אפילו כשלא בא לעולם, מהא דהמתנה "על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה", ואמרינן "בדבר שבממון תנאו קיים". ותירצו,

5. הגמרא היתה יכולה לתרץ שמדובר כשכתב לה לשון טוב המועיל, או שנתן לה הבעל מתנה, שאז אין לבעל פירות. אלא משום שבסוגיא בכתובות צריך לתרץ שכותב לה בעודה ארוסה, לכן מתרץ גם כאן הכי. תוס' ד"ה והתניא.

6. ומכל מקום, דוקא אחר שנתארסה, שהיות ויש לו קצת שייכות בנכסים יכול להסתלק. אבל קודם לכן לא מהני סילוקו. חידושי הר"ן.

7. כתבו התוס', שהגמרא אינה רוצה להוכיח מדרב כהנא שבאופן שלא זכה עדיין בנכסים מועיל גם לשון גרוע, שהרי אפשר שרב כהנא מיירי כשאמר לשון טוב, וגם בדינו של רבא "אי אפשי" הוא לשון יותר טוב מ"דין ודברים", כדמשמע בכריתות. אלא עיקר הראיה הוא, כדי שלא יקשה איך יכול הבעל להתנות לפני שבא לידו, והרי אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, ועל זה מוכיח מרב כהנא, שעל אף שאינו יכול להקנות דבר שלא בא לעולם, מכל מקום יכול